

Поліщук Анастасія Сергіївна, здобувач ступеня вищої освіти магістр Національної академії внутрішніх справ;

Науковий керівник: професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент *Мировська А. В.*

СТРОКИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Кримінальний процесуальний кодекс України визначає, що одним з основних завдань кримінального процесу є забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування. У зв'язку з прийняттям змін та доповнень до КПК України, надзвичайно актуальним постає питання щодо строків досудового розслідування.

Проблематику строків досудового розслідування у своїх роботах висвітлювали такі вчені як Ю. П. Аленін, Н. Л. Боржецька, Ю. М. Грошевий, С. О. Заїка, Н. В. Неледва, С. Б. Фомін, Д. В. Шилова та інші.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 219 Кримінального процесуального кодексу України досудове розслідування повинно бути закінчено протягом двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину. Цей строк може бути продовжений у порядку, передбаченому параграфом 4 гл. 24 цього Кодексу. При цьому загальний строк досудового розслідування не може перевищувати:

- 1) двох місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку;
- 2) шести місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину невеликої або середньої тяжкості;
- 3) дванадцяти місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину [1].

Законопроектом № 6232 від 23 березня 2017 року Верховною Радою України було внесено ряд змін до КПК України, які стосуються строків досудового розслідування.

Пропонується обчислювати строки досудового розслідування не з моменту оголошення особі підозри, а з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження.

Також змінено терміни його здійснення, а саме

- 1) два місяця – у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку;
- 2) три місяця – у кримінальному провадженні щодо злочину невеликої або середньої тяжкості;
- 3) шість місяців – у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Досудове розслідування повинно бути закінчено:

- 1) протягом одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку;
- 2) протягом двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину» [2].

Зазначені зміни відразу стали предметом дискусій серед науковців, юристів, правозастосовувачів. Посадові особи найвищих ланок закликали президента не підписувати прийняті зміни, адже вони можуть негативно вплинути на хід розслідування кримінальних правопорушень. Наголошується на тому, що зазначені строки призведуть до того що розпочнуться відмови в початку розслідування неочевидних правопорушень, адже час його здійснення не дозволить в повному обсязі провести слідчі дії, зібрати доказову базу, а також здійснити перевірку отриманої інформації. Також зазначається, що зменшення строків сприятиме все більшому закриттю кримінальних проваджень. Представники НАБУ наголошують, що розкриття і розслідування складних корупційних схем у такі стислі терміни є неможливим. Адже детективам для здійснення окремих слідчих (розшукових) дій необхідно від 7 до 10 місяців [3].

На нашу думку, також варто звернути увагу на міжнародну практику щодо вирішення цього питання.

Відповідно до практики Європейського суду з прав людини перебіг строків у кримінальному провадженні починається з часу, коли особі повідомлено про підозру, або з моменту затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення. Вказані положення відображено і в постанові Пленуму Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання дотримання розумних строків розгляду судами цивільних, кримінальних справ і справ про адміністративні правопорушення» [4].

Вважаємо, що стадія досудового розслідування є достатньо складним етапом кримінального процесу. Саме тому, на нашу думку, зменшення строків розслідування тільки негативно вплине на якість проведення слідчих (розшукових) дій та отриманих доказів.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Назва з екрана.

2. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів [Електронний ресурс] : проект Закону України від 23 берез. 2017 р. № 6232. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61415. – Назва з екрана.

3. НАБУ закликає Президента України ветувати зміни до КПК, які паралізують роботу органів досудового розслідування [Електронний ресурс] : Інтернет-публікація від 4 жовт. 2017 р. – Режим доступу: <https://nabu.gov.ua/novyny/nabu-zaklykaye-prezydentaukrainy-vetuvaty-zminy-do-kpk-yaki-paralizuyut-robotu-organiv>. – Назва з екрана.

4. Про деякі питання дотримання розумних строків розгляду судами цивільних, кримінальних справ і справ про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17 жовт. 2014 р. № 11. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0011740-14>. – Назва з екрана.